

Bijlage 7 bij artikel 6.49 UNESCO OV NH 2020

Kernkwaliteiten erfgoederen van uitzonderlijk universele waarde (Unesco)

Hieronder zijn de kernkwaliteiten van de werelderfgoederen opgesomd. De uitwerking van de kernkwaliteiten is opgenomen in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. Deze tabel dient in samenhang te worden gelezen met de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie, deze bijlage en bijlage VIII b, waarin opgenomen het Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies.

	Kernkwaliteiten
Nieuwe Hollandse Waterlinie	<ol style="list-style-type: none">1. Het unieke, in samenhang met het landschap ontworpen negentiende en twintigste eeuwse hydrologische en militairverdedigingssysteem, bestaande uit:<ul style="list-style-type: none">- inundatiegebieden;- zone met verdedigingswerken als forten, batterijen, lunetten betonnen mitrailleurkazematieven groepsschuilplaatsen in hun samenhang met de omgeving;- voormalige schootsvelden (visueel open) en verboden kringen (merendeels onbebouwd gebied) rondom de forten;- waterwerken als waterlichamen, sluizen, inlaten, duikers, en dijken functionerend in samenhang met verdedigingswerken en inundatiegebieden;- overige elementen als beschutte wegen, (resten van) loopgraven en tankgrachten;- de landschappelijke inpassing en camouflage van de voormalige militaire objecten;- de historische vestingstructuur van de vestingsteden Muiden, Weesp, Naarden, Nieuwersluis, Gorinchem en Woudrichem;2. Grote openheid;3. Groen en overwegend rustig karakter.
Werelderfgoed De Beemster	<ol style="list-style-type: none">1. Het unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven, vroeg zeventiende eeuwse (landschaps)architectonische geheel van de droogmakerij De Beemster, bestaande uit:<ul style="list-style-type: none">- het vierkante gridpatroon van wegen en waterlopen en rechthoekige percelen;- de ringdijk en ringvaart (continuïteit en eenheid in vormgeving);- het centraal gelegen dorp (Middenbeemster) op een assenkruis van wegen;- bebouwing langs de wegen;- de relatief hooggelegen wegen met laanbeplanting;- de monumentale en typerende (stolp)boerderijen en restanten van buitens;- de oude negentiende-eeuwse gemalen en molengangen;- de structuur en het karakter van het (beschermde) dorpsgezicht van Middenbeemster; <ol style="list-style-type: none">2. Grote openheid;3. Voor zover het werelderfgoed De Beemster samenvalt met het werelderfgoed De Stelling van Amsterdam, zijn de uitgewerkte universele waarden van het werelderfgoed De Stelling van Amsterdam tevens van toepassing op het werelderfgoed De Beemster.
Werelderfgoed De Stelling van Amsterdam	<ol style="list-style-type: none">1. Het unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven, laatnegentiende-eeuwse en vroegtwintigste-eeuwse hydrologische en militair-landschappelijke geheel, bestaande uit:<ul style="list-style-type: none">- een doorgaand stelsel van linedijken in een grote ring om Amsterdam;- sluisen en voor- en achterkanalen;- de forten, liggend op regelmatige afstand, voornamelijk langs dijken;- inundatiegebieden;- voormalige schootsvelden (visueel open) en verboden kringen (merendeels onbebouwd gebied);- de landschappelijke inpassing en slechte zichtbaarheid van de voormalige militaire objecten;2. Relatief grote openheid;3. Groene en relatief stille ring rond Amsterdam.

Nadere uitwerking kernkwaliteiten Nieuwe Hollandse Waterlinie

De kernkwaliteiten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie worden verder uitgewerkt in een gezamenlijk proces met de provincies Noord-Brabant, Gelderland en Utrecht. De Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie staan nu bij UNESCO ingeschreven als één werelderfgoed met de naam Hollandse Waterlinies en omvat nu ook de provincies Noord-Brabant, Gelderland en Utrecht.

Voor ruimtelijke ontwikkelingen ten aanzien van wind en zon geldt het interprovinciale Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies (bijlage 7a bij de omgevingsverordening), dat door GS is vastgesteld. In dit afwegingskader is voor de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie de impact op de kernkwaliteiten nader uitgewerkt specifiek ten aanzien van wind en zon.

Ter inspiratie kan dienen: 'Inspiratieboek Linie-Vormgeving, Nieuwe Hollandse Waterlinie, Feddes/Olthof Landschapsarchitecten, juni 2007.

Nadere uitwerking Stelling van Amsterdam

In de Stelling van Amsterdam zijn verschillende zonerings te onderscheiden:

- a. Stellingzone;
- b. Kernzone;
- c. Monumentenzone.

Ad 1 Stellingzone

De gehele Stelling van Amsterdam (UNESCO-werelderfgoed) is Stellingzone. De Stellingzone vormt het samenhangend geheel tussen de verdedigingswerken en het landschap. Ook voormalige inundatiegebieden maken deel uit van de Stellingzone. Voor deze Stellingzone geldt:

- Behoud van nog bestaande zichtlijnen tussen de forten en doorzichten op de forten;
- Openhouden van schootscirkels rond de forten in de nog open landschappen;
- Behoud van bestaande accessen. Dit zijn de plaatsen waar de hoofdverdedigingslijn werd doorsneden door dijken, kanalen, spoorlijnen en wegen.

Ad 2 Kernzone

De kernzone wordt gevormd door de hoofdverdedigingslijn en de schootscirkels rond de forten. De hoofdverdedigingslijnen en de schootscirkels rond de forten zijn belangrijke elementen in het Stellinglandschap. De hoofdverdedigingslijn markeert de grens aanval-verdediging en tevens de grens van de inundaties. De schootscirkel is een cirkel van 1000 meter rond een fort. De kernzone is als volgt begrensd:

- a. Hoofdverdedigingslijn: 100 meter aan de aanvalszijde en 100 meter aan de verdedigingszijde.
- b. Schootscirkels rond de forten: cirkels van 1000 meter rond een fort.

Voor de Kernzone geldt:

- Geen bebouwing in gebieden die nu nog open zijn;
- Kleinschalige incidentele ontwikkelingen binnen de kernzone zijn alleen mogelijk als deze als doel hebben de ruimtelijke kwaliteit van de Stelling van Amsterdam te versterken. De ontwikkeling dient ingepast te zijn in het landschap en met respect voor zichtlijnen en mag niet leiden tot een significant hoger geluidsniveau in de open ruimte en tot een significante aantasting van het groene en open landschap;
- Op agrarische bouwblokken is aanpassing en vernieuwing van agrarische opstallen mogelijk, mits ingepast in het landschap en passend binnen het omgevingsbeleid.
- Verdichting van bestaande bebouwingslinten is toegestaan, mits passend in het landschap en de bestaande bebouwingsintensiteit van het lint;
- Voor bestaande bebouwing die afbreuk doet aan de open ruimte in de schootscirkel en de zone langs de hoofdverdedigingslijn geldt: kansen tot aanpassing benutten in het kader van een integrale herinrichting van het gebied, waarbij per saldo een verbetering van de ruimtelijke situatie ontstaat;
- Handhaving van de eenheid en herkenbaarheid van de Stellingdijken die specifiek voor de Stelling van Amsterdam zijn aangelegd. Dit zijn de Liniewal Liebrug-Liede (gemeente Haarlemmerliede), de Geniedijk in de Haarlemmermeerpolder (gemeente Haarlemmermeer), de Liniewal in de Starnmeerpolder (gemeente Graft-De Rijk), de Vuurlijn (gemeenten Uithoorn en Aalsmeer), de Liniewal ten oosten van Fort bij Veldhuis (gemeenten Heemskerk en Uitgeest) en de Liniewal

Aagtendijk-Zuidwijkermeer (gemeenten Zaanstad en Beverwijk). De zichtlijnen langs deze dijken moeten gehandhaafd blijven;

- Een groene of blauwe zone rond de forten waarborgen op die plaatsen waar die nu nog aanwezig is;
- Stimuleren en ontwikkelen van blauwe functies die het contrast met de hoofdverdedigingslijn versterken of die (voormalige) inundatiegebieden in het landschap zichtbaar maken.

Voor ruimtelijke ontwikkelingen ten aanzien van wind en zon geldt daarnaast het Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies (bijlage 7a bij de omgevingsverordening), dat door GS is vastgesteld. In dit afwegingskader is voor de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie de impact kernkwaliteiten nader uitgewerkt specifiek ten aanzien van wind en zon.

Voor ruimtelijke ontwikkelingen ten aanzien van wind en zon geldt het interprovinciale Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies (bijlage 7a bij de omgevingsverordening), dat door GS is vastgesteld. In dit afwegingskader is voor de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie de impact op de kernkwaliteiten nader uitgewerkt specifiek ten aanzien van wind en zon.

Ad 3 Monumentenzone

De Monumentenzone vormt het hart van de Stelling van Amsterdam. Binnen de Monumentenzone liggen objecten die door de Erfgoedwet of deze Omgevingsverordening zijn beschermd, zoals dijken, forten, sluizen en andere objecten. Ruim 20 objecten zijn op dit moment opgenomen als rijksmonument ingevolge de Erfgoedwet. Ongeveer 120 objecten zijn opgenomen als provinciaal monument volgens de provinciale Omgevingsverordening. Voor deze Monumentenzone gelden naast de regels in deze verordening over de erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde ook de regels uit de Erfgoedwetten en de regels over monumenten (cultureel erfgoed) in deze verordening. Dit komt samengevat neer op geen ontwikkelingen toestaan die het (UNESCO-) monument beschadigen, vernielen of ontsieren, en een verbod om noodzakelijk onderhoud aan het monument te onthouden.

Specifiek voor De Beemster (eveneens UNESCO werelderfgoed) geldt dat de ruimtelijke hoofdstructuur van dit gebied gerespecteerd moet worden. Ontwikkelingen in de kernzone en stellingzone mogen niet strijdig zijn met het beleid voor het UNESCO werelderfgoed van droogmakerij De Beemster.

Beleidskaders

Verder gelden de volgende kaders waarin de kernkwaliteiten verder zijn uitgewerkt per deelgebied:

- het Provinciaal Beeldkwaliteitsplan Stelling van Amsterdam (2008);
- het Ruimtelijk Beleidskader Stelling van Amsterdam (2008);
- Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018

Ontwikkelingen die de uitzonderlijke universele waarden (UW's) aantasten, dienen als gevolg van de Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention voorgelegd te worden aan het Werelderfgoedcomité.